

ЧРЕЗ

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА 10 09 2015

43-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

1476
Окей

ДО

ЗАМЕСТНИК

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ДЕМОГРАФСКАТА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА ИМИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
Г-Н ИВАЙЛО КАЛФИН**ПИТАНЕ**

от

д-р Султанка Петрова – народен представител от ПГ „Патриотичен фронт”

На основание чл.90, ал.1 от Конституцията на Република България внасям питане

Относно: Съответствието на професионалните и образователно-квалификационни изисквания за заемане на длъжности в областта на социалната сфера, заложен в Класификатора на длъжностите в администрацията, със спецификата на възложената дейност.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Според чл.14 от Конституцията на Република България(КРБ) *„Семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото.“*

Според чл.47, ал.1 от КРБ *„Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.“*

На фона на тези принципи, установени с най-висшия по ранг нормативен акт у нас – българската Конституция, практически е налице една съществена

нормативна празнота и несъответствие по-надолу в йерархията на нормативните актове, което е предпоставка за проявата на сериозни и дори ужасяващи своеволия от страна на натоварените да осъществяват закрилата длъжностни лица.

Ще започна с това, че на конституционно заявената държавна и обществена грижа към семейството липсва съответстваща нормативна уредба. Такава не е налице нито в Семейния кодекс(СК), нито в друг български нормативен акт. В чл.2 от СК, като едни от основните принципи е записано, че *„Семейните отношения се уреждат съобразно следните принципи:..... „закрила от държавата и обществото на брака и на семейството“* и наред с него и принципа *„особена закрила на децата“*, но по-надолу в кодекса никъде не е упоменат начина, по който се осъществява или се изразява тази най-отговорна и висша закрила.

За разлика от закрилата спрямо семейството, в чл.3 от Закона за закрила на детето (ЗЗДетето) подробно са разписани принципите за закрила на детето и те са както следва: *„1. зачитане и уважение на личността на детето; 2. отглеждане на детето в семейна среда; 3. осигуряване най-добрия интерес на детето; 4. специална закрила на дете в риск; 5. насърчаване на доброволното участие в дейностите по закрилата на детето; 6. подбор на лицата, пряко ангажирани в дейностите по закрила на детето, съобразно техните личностни и социални качества и грижа за тяхната професионална квалификация; 7. временен характер на ограничителните мерки; 8. незабавност на действията по закрила на детето; 9. грижа в съответствие с потребностите на детето; 10. осигуряване развитието на дете с изявени дарби; 11. насърчаване на отговорното родителство; 12. подкрепа на семейството; 13. превантивни мерки за сигурност и закрила на детето; 14. контрол по ефективността на предприетите мерки.“*

Въпросът тук обаче е дали тези принципи на практика се прилагат?

От всички изброени от тях по-горе, ще се спра на 3 аспекта, които според моя опит в тази сфера са неразривно свързани и поради това пропуските или дефектите на кадровия подбор на социални работници рефлектира по изключително тежък и негативен начин върху правата на децата и техните семейства.

На първо място бих искала да обърна вниманието Ви към липсата на каквато и да било правна регламентация в българското право на понятието от т.3 на чл.3 – *„най-добрия интерес на детето“*. Този правен дефицит дава възможности за широкоспектърни и чисто субективни интерпретации при прилагането на закона в тази му част, направени най-често от явно недостатъчно или никак подготвени професионално длъжностни лица, без опит в работата с човешки материал и особено – с деца. В съдебната система пък заместващо на тази нормативна празнота се използва една дефиниция на УНИЦЕФ, която обаче по характер не е нормативна.

На второ място бих искала да обърна внимание, че навсякъде в Закона за закрила на детето се дава приоритет на закрилата на децата в семейната им среда, като едва след това се нареждат останалите мерки – настаняване при роднини и близки, настаняване в приемно семейство и настаняване в специализирана институция. В тази връзка, бих искала да отбележа, че при масово възприетата практика първата мярка, която е пряко законово задължение на социалните работници, да се пренебрегва, а вместо това – да се прибегва до незабавното извеждане на деца от биологичните им семейства, много често по несъществени и чисто субективни съображения, от страна на длъжностните лица – социални работници твърде френолно се борови с понятия като „*дете в риск*“ и наличие на „*синдром на родителско отчуждение*“. Най-смущаващото в подобни ситуации е, че подобни оценки се правят от лица, без адекватна на спецификата на деликатната материя, с която се борови, професионална подготовка, квалификация и образователен ценз.

В тази връзка аз неведнъж съм отправяла въпроси и питання от тази трибуна, защо в обявите, с които се набират кадри за социални работници за работа с деца и с хора с увреждания, единственото изискване за заемане на длъжността, което се поставя е кандидатът да има завършено средно образование. Това изобщо не отговаря на принципа, заложен в чл.3, т.6 от ЗЗДетето, а и на чл.14 от КРБ. Въпреки моите неотклонни питання обаче, тази практика продължава да се шири и продължава да дава ужасяващи резултати.

Наскоро се натъкнах на един друг юридически факт, който дълбоко ме смути. Става въпрос за изискванията, които самата държава (която иначе следва да осъществява специална и най-отговорна грижа) поставя в Класификатора на длъжностите в администрацията, приет с ПМС № 129 от 26.06.2012 г.

Там на позиция 268, за длъжността „*Главен социален работник в териториалните звена на централната администрация*“ е поставено изискване за придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и 2-годишен професионален опит, за да се земе служебно правоотношение.

В позиция 288, за длъжността „*Старши социален работник в териториалните звена на централната администрация*“ е поставено изискване за придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и 1-годишен професионален опит, за да се земе служебно правоотношение.

А в позиция 307, за длъжността „*Социален работник в териториалните звена на централната администрация*“ е поставено изискване за завършено „средно“ образование, без изискване за придобит професионален опит, при което с кандидата се сключва трудово правоотношение. На фона на по-горе поставените изисквания за други, недотам отговорни длъжностни позиции, за притежаване на висше образование с ОКС „магистър“ и 4-5 годишен професионален опит, подобно negliжиране на изискванията към кандидатите за социални работници е недопустимо и генерира престъпления във връзка с изпълнение на служебните задължения.

При това положение уважаеми господин министър-председател, като имате предвид, че:

- според чл.59, ал.6 и следващите от Семейния кодекс, съдът възлага изготвяне на становище или Социален доклад по брачните дела на съответната Дирекция „Социално подпомагане“ и това становище или Социален доклад се изготвят обичайно именно от онези социални работници, без професионален опит и стаж и с някакъв (дири не специален) вид средно образование, и после стават част от съдебните решения, без да могат да се оспорват;

- според Закона за закрила на детето, именно такива социални работници извършват преценките за: най-добрия интерес на детето; наличието или не на насилие в семейството; наличието или не на синдром на родителско отчуждение; нуждата от предприемане на мерки за поставяне под запрещение на лица; нуждата от предприемане на инициатива за принудително лечение или настаняване на лица в специализирани лечебни или социални заведения; вписване на деца в списъка за осиновявания; изследване на капацитета на кандидат-осиновителите, биологичните родители и приемните родители; оценката на работата на специализираните институции за деца и лица с увреждания; изпълнения на договорни отношения по Хагската конвенция и много други дейности, предпоставящи необходимост от една изключително добра подготовка не само в сферата на социалните дейности, психологията, социалната антропология и педагогиката, а и в правната сфера,

Както и като имате предвид, че тези лица нерядко пъти контактуват и практически решават съдбите на високо интелегентни родители и техните деца с подготовка и образование, далеч надхвърлящо това на социалния работник, който ги обследва и взема становище по горесцитираните въпроси,

Както и че въпреки регламентацията в чл.3, т.14 от ЗЗДетето за осъществяване на контрол по ефективността на предприетите мерки, такъв почти не се извършва,

То моето питане към Вас господин министър-председател е:

Ще предприемете ли в качеството Ви на принципал на колективния орган на изпълнителна власт – Министерски съвет, действия в посока създаване на адекватен на отговорността на държавата, вменена с българската Конституция и Семейния кодекс, механизъм за кадрови изисквания към социалните работници на всички йерархични нива, който да съответства на нивото, на чувствителността и спецификата на целевата група – родители, деца, семейство?

Ще предприемете ли мерки за активизиране или реформиране с оглед постигане на ефективност в работата, на контролния орган Държавната агенция за закрила на децата, по отношение на осъществяване непрекъснат и строг, а не конформистки контрол над органите на закрила на детето в системата на АСП?

Желая писмен отговор.

Народен представител:
/д-р Султанка Петрова.

София, 10.09.2015г.